

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 21 listopada 1974 r.

o dalszą poprawę wyżywienia narodu i rozwój rolnictwa.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, potwierdzając wielkie znaczenie gospodarki żywnościowej i rolnictwa dla rozwoju kraju oraz uznając racjonalne zaspokajanie potrzeb żywnościowych narodu za nieodłączną część składową programu budownictwa socjalistycznego w Polsce Ludowej,

przyjmuje uchwalony przez XV Plenum KC PZPR i poparty przez VII Plenum NK ZSL perspektywiczny program dalszej poprawy wyżywienia narodu i rozwoju rolnictwa za podstawę określającą kierunki polityki państwa w dziedzinie unowocześniania rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rozwoju gałęzi przemysłów produkujących środki produkcji dla rolnictwa, przemysłu spożywczego, handlu i gastronomii.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stwierdza, że możliwości podjęcia realizacji tego programu wynikają z osiągniętego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, zwłaszcza z dotychczasowych osiągnięć przemysłu i rolnictwa, z zaangażowania twórczych sił narodu w budowę Polski Ludowej.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraża uznanie dla rolników, pracowników rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz załóg zakładów przemysłowych za ich wysiłek na rzecz wzrostu produkcji rolnej, zwiększonych dostaw na rynek artykułów żywnościowych i lepszego zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji.

I.

W trzydziestolecie Polski Ludowej osiągnęliśmy bardzo poważny postęp w wyżywieniu narodu, a zwłaszcza klasy robotniczej i chłopów. W niepamięć odeszły powszechne w Polsce burżuazyjne zjawiska niedożywienia rodzin robotniczych i głodowego przednówka na wsi. Potrzeby żywnościowe ludzi pracy są zaspokajane na coraz bardziej dostatnim poziomie.

Widocznej poprawie wyżywienia narodu w ostatnich latach sprzyja polityka społeczno-ekonomiczna zapewniająca dynamiczny, zharmonizowany ze wzrostem poziomu życia ludności miast i wsi rozwój całej gospodarki narodowej; polityka — wyzwalająca również aktywność wsi, powszechne inicjatywy i zaangażowanie produkcyjne rolników i pracowników rolnictwa. Wielkie znaczenie społeczne posiada utrzymanie w bieżącym pięcioleciu na niezmienionym poziomie cen podstawowych artykułów żywnościowych.

Program poprawy wyżywienia narodu i rozwoju rolnictwa uchwalony przez XV Plenum KC PZPR stanowi twórczą kontynuację dotychczasowej polityki rolnej przez dostosowanie jej do zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych i rosnących potrzeb społeczeństwa. Unowocześnienie naszego rolnictwa i uczynienie go wysokowydajnym, zmechanizowanym socjalistycznym rolnictwem warunkuje niezbędny wzrost produkcji rolnej i zapewnia

producentom korzystne warunki pracy. Szybki rozwój przemysłu spożywczego stwarza możliwości uszlachetniania produktów żywnościowych i polepszania ich jakości oraz rozszerzania asortymentów, co wpływa na racjonalność odżywiania się ludności. Rozbudowa i modernizacja obrotu rolno-handlowego oraz handlu artykułami żywnościowymi stanowi istotny czynnik rozwoju produkcji rolnej oraz czyni lżejszą pracę w gospodarstwie domowym.

Jest to program dla całego narodu; dla robotników i wszystkich ludzi pracy, którym zapewnia lepszy poziom odżywiania; dla wszystkich rolników, gdyż podnosi do najwyższej rangi społecznej ich pracę i zapewnia wzrost dochodów; dla młodzieży wiejskiej, której otwiera perspektywę pracy w nowoczesnym i zmechanizowanym rolnictwie oraz szansę realizacji jej życiowych i społecznych aspiracji; dla kobiet wiejskich, gdyż przemiany społeczne na wsi i wydajniejsze sposoby produkcji pozwolą im na poświęcenie więcej czasu rodzinie.

Realizacja tego programu wymaga wytrwałej i konsekwentnej działalności całego narodu, wykorzystania wszystkich rezerw zarówno materialnych, jak i społecznych. Rozwój rolnictwa jest coraz ściślej powiązany i uzależniony od wielu dziedzin gospodarki narodowej. Na jego wyniki składa się trud i zaangażowanie rolników, licznych oddziałów klasy robotniczej wytwarzających dla rolnictwa środki produkcji oraz pracowników zatrudnionych w organizacjach gospodarczych i instytucjach obsługujących rolnictwo.

W tym wspólnym wysiłku rolników i robotników na rzecz polepszania poziomu życia narodu wyrażają się najpełniej współczesne treści sojuszu robotniczo-chłopskiego — podstawy władzy ludowej.

II.

Realizacja zadań w dziedzinie gospodarki żywnościowej wymaga dalszego szybkiego wzrostu produkcji rolnej, w tym zwłaszcza produkcji zwierzęcej. W okresie do 1990 roku powinno nastąpić podwojenie globalnej produkcji rolnictwa. Spowoduje to duże zmiany w odżywianiu się społeczeństwa. Spożycie mięsa i jego przetworów w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrośnie do 85—90 kg, mleka i przetworów — do około 340 litrów, jaj — do ilości ponad 270 sztuk, ryb i przetworów — do około 12 kg, owoców i przetworów — do 80 kg, warzyw i przetworów — do 145 kg.

Najważniejszym zadaniem rolnictwa będzie uzyskiwanie wysokiego tempa wzrostu produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza mięsa, w oparciu o znaczne przyspieszenie wzrostu produkcji pasz i racjonalne ich wykorzystywanie. Aby pomyślnie realizować te cele, należy uczynić większy postęp w chemizacji rolnictwa i szybkim rozwoju mechanizacji prac przy uprawie, zbiorze i konserwacji roślin pastewnych, w bardziej intensywnym użytkowaniu łąk i pastwisk, w upowszechnianiu upraw intensywnych gatunków traw i roślin motylkowych oraz w zwiększeniu zasobów

i poprawie konserwacji pasz. Konieczne są także dalsze zmiany w strukturze upraw na rzecz powiększania areалу zasiewów intensywnych odmian roślin. Należy nadal zwiększać pogłowie zwierząt oraz podnosić ich wydajność jednostkową. Wymaga to poprawy jakości pogłowia, racjonalności żywienia i opieki zootechniczno-weterynaryjnej. Państwowe gospodarstwa rolne powinny stać się w większym stopniu niż dotychczas dostawcami materiału hodowlanego dla całego rolnictwa.

W lepszym zaspokajaniu potrzeb żywnościowych społeczeństwa wielką rolę przypada przemysłowi spożywczemu. Wraz z zadaniem ilościowego i jakościowego wzrostu dostaw artykułów żywnościowych przemysł spożywczy powinien stale wzbogacać asortyment wyrobów zgodnie z wymaganiami nauki o żywieniu, a także ze zmieniającymi się potrzebami i upodobaniami ludności. Rozszerzać należy produkcję koncentratów spożywczych, konserw, zestawów produktów żywnościowych itp., umożliwiającymi szybkie przygotowanie posiłków w domu, zwiększać produkcję żywności dietetycznej oraz posiłków regeneracyjnych. Nakłady inwestycyjne na przemysł spożywczy w latach 1976—80 powinny wynieść co najmniej 120 mld zł.

W gospodarce żywnościowej coraz większego znaczenia nabiera gospodarka rybna. Należy szybko zwiększać flotę połowów dalekomorskich, rozbudowywać odpowiednio bazę lądową przetwórstwa ryb oraz intensyfikować gospodarkę rybactwa śródlądowego.

W polityce żywnościowej istotną rolę odgrywa upowszechnianie racjonalnego odżywiania. Należy popularyzować wzrost spożycia mleka i jego przetworów, warzyw, owoców i roślin strączkowych. W związku z tym dalszego doskonalenia wymaga organizacja rynku artykułami żywnościowymi, usług gastronomicznych oraz usług na rzecz gospodarstwa domowego, organizacja żywienia zbiorowego w stołówkach zakładowych oraz rozbudowa sieci zakładów gastronomicznych.

Racjonalizacja gospodarki żywnościowej nakazuje podjęcie kroków w kierunku przestrzennego jej uporządkowania, aby zmniejszyć społeczne koszty wytwarzania przez lepsze zharmonizowanie produkcji rolnej z przetwórstwem i przechowywaniem. Lokalizowanie przetwórstwa w centrach baz surowcowych powinno zapewnić zmniejszenie przewozu surowców i strat w obrocie, ułatwić zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych.

Ważnym zadaniem ludności miast oraz administracji miejskiej jest przeciwstawianie się marnotrawstwu żywności i wprowadzenie systemu gromadzenia nie wykorzystanych produktów — zwłaszcza czerstwego chleba — dla zagospodarowania ich jako paszy w żywieniu zwierząt.

Wielkie zadania w zakresie rozwoju rolnictwa spoczywają na gminnych radach narodowych, naczelnikach gmin i gminnych służbach związanych z rolnictwem. Zadania te powinny stanowić podstawową treść wieloletnich i rocznych planów społeczno-gospodarczego rozwoju gmin. W ich tworzeniu i realizacji należy zapewnić maksymalny współdział ludności oraz organizacji społeczno-gospodarczych i instytucji działających na terenie gmin. Należy także zintensyfikować prace nad planami przestrzennego zagospodarowania gmin.

Konieczne jest również dalsze rozwijanie inwestycji komunalnych w ośrodkach gminnych i wsiach rozwojo-

wych w celu umożliwienia ludności wiejskiej korzystania w coraz większym stopniu ze zdobyczy współczesnej cywilizacji.

III.

Jednym z najważniejszych czynników wzrostu produkcji rolnej jest pełne zagospodarowanie i właściwe wykorzystanie ziemi. Ziemia stanowi dobro ogólnonarodowe i w interesie całego narodu powinna być racjonalnie i intensywnie użytkowana. Dokonujące się procesy uprzemysłowienia i urbanizacji kraju powodować będą przechodzenie ludności z rolnictwa do działów pozarolniczych. Wymaga to przyspieszania procesów mechanizacji prac związanych z uprawą roślin i hodowlą zwierząt oraz wdrażania postępu technicznego i organizacyjnego, ażeby zapewnić odpowiedni wzrost wydajności pracy ludności pozostającej w rolnictwie. Przejmując grunty w zamian za rentę i spłaty pieniężne należy kierować się zasadą, że ziemia powinna znajdować się w rękach tych użytkowników, którzy potrafią zapewnić dobre jej wykorzystanie. Nie wolno nigdzie tolerować rozrzutnej gospodarki ziemią ani złego lub niebłędnego gospodarowania na roli bez względu na to, kto jest jej użytkownikiem. Należy zwiększać wpływ organów państwowych na formy trwałego i intensywnego zagospodarowania przejmowanej ziemi, przekazując ją w pierwszej kolejności gospodarstwom uspołecznionym. Ziemia ta w zależności od miejscowych warunków może być przekazywana również zespołom rolników oraz dobrze gospodarującym rolnikom indywidualnym. Na cele nierolnicze powinny być przeznaczane grunty najsłabsze, z zachowaniem zasady maksymalnej oszczędności.

Unowocześnianie rolnictwa i zapewnianie niezbędnego tempa wzrostu produkcji rolnej, zmniejszanie ciężkiego trudu rolników i poprawa warunków socjalno-bytowych i kulturalnych na wsi następować będzie poprzez dalsze pogłębianie i rozszerzanie stopniowych przemian społecznych charakteryzujących rolnictwo państwa socjalistycznego.

Polityka państwa będzie stwarzać warunki do wzrostu produkcji rolnej we wszystkich gospodarstwach i preferencje dla rozwoju gospodarstw uspołecznionych: państwowych gospodarstw rolnych, rolniczych spółdzielni produkcyjnych, ośrodków rolnych kółek rolniczych i zespołów chłopskich, jak też dla umacniania więzi ekonomicznej gospodarstw chłopskich z gospodarką uspołecznioną poprzez rozwój wielostronnych form kooperacji i systemu powszechnej kontraktacji.

Dla realizacji zadań stawianych rolnictwu niezbędne jest zapewnienie odpowiednich nakładów inwestycyjnych oraz zwiększenie dostaw środków produkcji pochodzenia przemysłowego. W najbliższym planie pięcioletnim konieczne jest przeznaczenie na inwestycje produkcyjne w rolniczym dziale gospodarki żywnościowej co najmniej 410 mld zł. W strukturze inwestycji rolniczych należy preferować nakłady na mechanizację i budownictwo inwentarskie. Znacznie zwiększone powinny być nakłady na meliorację, na zaopatrzenie wsi w wodę oraz na modernizację sieci elektrycznej, umożliwiającej wykorzystanie energii elektrycznej jako źródła siły.

W ramach środków gwarantujących realizację programu poprawy wyżywienia narodu i rozwoju rolnictwa zasadniczą rolę powinny odegrać gałęzie przemysłu wytwarzające środki produkcji dla gospodarki żywnościowej.

W najbliższych ośmiu latach na rozwój przemysłu maszynowego obsługującego potrzeby gospodarki żywnościowej należy przeznaczyć ponad 100 mld zł. Niezbędny jest zwłaszcza w przyszłym pięcioleciu szybki wzrost dostaw maszyn i urządzeń do kompleksowej mechanizacji upraw i zbioru zbóż, zielonek, ziemniaków i buraków cukrowych, upraw ogrodniczych, suszarnictwa, przygotowania pasz, transportu rolniczego, mechanizacji dużych ferm hodowlanych w gospodarstwach uspołecznionych oraz indywidualnych gospodarstwach specjalistycznych.

Przemysł chemiczny powinien zapewnić zwiększone dostawy nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, szeroki asortyment dodatków do pasz oraz opakowań na potrzeby rolnictwa i przemysłu spożywczego. Nakłady inwestycyjne na te cele w latach 1976—80 powinny wynieść co najmniej 46 mld zł.

Zapewnienie realizacji programu inwestycyjnego gospodarki żywnościowej wymaga także znacznego wzrostu dostaw materiałów budowlanych i instalacyjnych z dostosowaniem ich do nowych technologii budownictwa oraz znacznego zwiększenia potencjału przedsiębiorstw budownictwa rolniczego.

Ważnym zadaniem jest dalsza rozbudowa sieci usług produkcyjnych nastawionych na udzielanie pomocy gospodarstwom rolnym oraz usług dla ludności wiejskiej. Wymaga to skutecznej koordynacji zadań przedsiębiorstw państwowych, spółdzielczości i rzemiosła.

Program rozwoju gospodarki żywnościowej formułuje poważne zadania dla nauki. Wymaga to szerokiego zaangażowania w prace badawcze pracowników nauki dyscyplin biologiczno-rolniczych, ekonomiczno-technicznych i nauk społecznych. Rozszerzać należy badania naukowe służące wprowadzaniu nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej, przetwórstwie i konserwacji żywności. Powinny być rozwijane prace nad wyhodowaniem wysokowydajnych odmian roślin uprawnych. Szczególną uwagę należy poświęcić pracom badawczym nad zwiększeniem krajowych zasobów białka i sposobami racjonalnego jego wykorzystania. Należy rozwijać badania nad poprawą wartości genetycznej zwierząt gospodarskich oraz warunkami zapewniającymi efektywne wykorzystanie pasz i poprawę zdrowotności zwierząt. Prace badawcze powinny objąć przekształcenia strukturalne naszego rolnictwa i socjalistyczne przemiany zachodzące na polskiej wsi.

Ośrodki naukowe i szkoły wyższe muszą sprostać zadaniom kształcenia i doskonalenia kadr fachowych dla rolnictwa i innych działów gospodarki żywnościowej na poziomie odpowiadającym stale rosnącym potrzebom. Średnie i zasadnicze szkolnictwo rolnicze musi znaleźć formy skutecznego, zapewniającego rozwój rolnictwa, działania i uzyskać niezbędne dla unowocześnienia nakłady. Konieczne jest stałe podnoszenie kwalifikacji rolników w ramach pozaszkolnej oświaty rolniczej.

IV.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyjmuje do aprobowanej wiadomości przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów plan prac rządowych oraz zobowiązuje Radę Ministrów do zapewnienia korzystnych warunków i potrzebnych środków w rocznych i wieloletnich planach społeczno-gospodarczego rozwoju kraju zabezpieczających pełną

realizację perspektywicznego programu żywnościowego. Plany te powinny określać zadania wszystkich działów gospodarki narodowej uczestniczących w kompleksie gospodarki żywnościowej, a zwłaszcza:

- gałęzi przemysłowych wytwarzających środki produkcji;
- organizacji i przedsiębiorstw świadczących usługi produkcyjne;
- rolnictwa;
- organizacji obrotu rolnego;
- przemysłu rolno-spożywczego;
- jednostek naukowych, których działalność badawcza dotyczy kompleksu żywnościowego;
- handlu żywnością i gastronomii;
- handlu zagranicznego.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zwraca się do Rady Ministrów o przedstawianie Sejmowi rocznych informacji o realizacji programu żywnościowego i rozwoju rolnictwa.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje właściwe komisje sejmowe, a zwłaszcza Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego, Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów, Handlu Wewnętrznego, Przemysłu Ciężkiego i Maszynowego, Budownictwa i Gospodarki Komunalnej oraz Górnictwa, Energetyki i Chemii, do kontroli realizacji programu żywnościowego, formułowania w toku dyskusji nad projektami narodowego planu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju opinii i wniosków, jak i do oceny ich wykonania.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zwraca się do Rady Państwa o zalecenie wojewódzkim, powiatowym i gminnym radom narodowym uchwalenia wieloletnich planów rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, obrotu rolnego i handlu żywnością oraz sprawowania kontroli nad ich realizacją.

Perspektywiczny program żywnościowy i rozwój rolnictwa jest sprawą całego społeczeństwa, wszystkich działów gospodarki narodowej, organów państwowych, organizacji gospodarczych i społeczno-politycznych.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zwraca się z apelem o aktywny udział w realizacji programu żywnościowego do:

- rolników, załóg państwowych gospodarstw rolnych, wszystkich pracowników gospodarki żywnościowej,
- członków i pracowników spółdzielczości i kółek rolniczych oraz innych organizacji gospodarczych i społeczno-politycznych,
- działaczy rad narodowych,
- młodzieży wiejskiej,
- wszystkich obywateli — całego społeczeństwa

o ofiarność w pracy i szeroką inicjatywę na rzecz pełnej realizacji doniosłego kompleksowego programu żywnościowego.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zaleca wojewódzkim zespołom poselskim przeprowadzenie w społeczeństwie szerokiej popularyzacji perspektywicznego programu dalszej poprawy wyżywienia narodu i rozwoju rolnictwa.

Marszałek Sejmu: S. Gućwa